

OBSAH

ÚVOD.....	13
-----------	----

VŠEOBECNÁ ČASŤ

I. KRIMINOLÓGIA A JEJ MIESTO V SYSTÉME VIED	17
A. Pojem a predmet kriminológie	17
1. Etiológia kriminality	19
2. Fenomenológia kriminality.....	20
3. Kontrola kriminality	20
4. Viktimológia	21
5. Penológia.....	21
B. Vzťah kriminológie k súvisiacim vedám.....	21
1. Trestné právo	22
2. Kriminalistika	22
3. Sociológia	22
4. Forenzná psychológia	23
5. Súdne lekárstvo	23
6. Súdna psychiatria	23
C. Vzťah kriminológie k ďalším vedám.....	24
1. Štatistika	24
2. Prognostika	24
D. Praktický význam kriminológie.....	25
 II. ZÁKLADNÉ KRIMINOLOGICKÉ TEÓRIE	 29
A. Kriminálno-biologické teórie.....	30
1. Lombrosova koncepcia vrodenej zločinnosti	30
2. Skúmanie vzťahu inteligencie a zločinnosti	31
3. Skúmanie dedičných zločinných sklonov u dvojčiat.....	31
4. Kriminologické výskumy v rodinách.....	32
5. Endokrinologické koncepcie zločinnosti	32
6. Typologické (konštitučné) teórie	33
7. Skúmanie vplyvu chromozómových odchýlok a disfunkcií mozgových činností na zločinnosť	34
8. Klinická kriminológia	34

B. Kriminálno-psychologické teórie zločinnosti	35
1. Skúmanie inteligencie prostredníctvom IQ testov	35
2. Psychoanalytická teória zločinnosti	36
3. Teória podmieneného správania	37
4. Sociálno-psychologická teória	37
C. Kriminálno-sociologické teórie	38
1. Názory G. Tardeho a A. Lacassagneho na zločin	38
2. Ferriho faktorová teória kriminality	39
3. Socialistická kriminológia	39
4. Chicagská kriminologická škola a ekologický smer	40
5. Teória spoločenskej dezorganizácie a teória anómie	41
6. Teória zločinnosti z blahobytu	42
7. Teória diferenciálnej asociácie	42
8. Teória konfliktu kultúr	43
9. Teória subkultúry	43
10. Nová (kritická) kriminológia	44
11. Etiketizačná teória zločinnosti	45
12. Teória konfliktu	45
13. Teória sociálno-kognitívneho učenia	45
14. Teória morálneho vývoja	46
15. Teórie kontroly	46
16. Teória vnútornej kontroly	47
17. Teória sociálnych väzieb	47
18. Teória reintegratívneho zahanbenia	47
19. Teória kontrolnej rovnováhy	48
20. Frommova koncepcia kriminality	48
21. Sprostredkovací (porovnávací) smer	49
22. Štatistické skúmanie kriminality	49
D. Mnohofaktorové teórie	50
E. Postmoderné teórie	50
1. Neoklasické teórie	50
2. Gottfredsonova a Hirschiho všeobecná teória kriminality	51
3. Feministický pohľad na kriminalitu	51
F. Socialistická kriminológia a vývoj kriminológie	
a kriminologických výskumov v Slovenskej republike	52
1. Vznik a vývoj socialistickej kriminológie	52
2. Domáca kriminológia a kriminologické výskumy	
do roku 1989	53

III. STAV, ÚROVEŇ, ŠTRUKTÚRA A DYNAMIKA KRIMINALITY	59
A. Stav kriminality	59
B. Úroveň kriminality	60
C. Štruktúra kriminality	61
D. Dynamika kriminality	62
E. Registrovaná a latentná kriminalita	62
F. Objasnenosť kriminality	66
G. Základné pramene informácií o kriminalite	66
H. Stav, štruktúra a dynamika kriminality v Slovenskej republike	71
IV. PÁCHATELIA KRIMINALITY	77
A. Základné pojmy	77
B. Vek páchatel'a	78
1. Deti a mladiství ako páchatelia kriminality	79
2. Dospelí páchatelia kriminality	84
C. Pohlavie páchatel'a	87
D. Inteligencia páchatel'a	89
E. Osobnosť páchatel'a z hľadiska psychopatológie	91
1. Endogénne psychózy	91
2. Organické poškodenie centrálnej nervovej sústavy	93
3. Poruchy osobnosti	93
F. Páchanie trestnej činnosti pod vplyvom alkoholu a iných psychotropných látok	95
G. Kriminálna recidíva a osobnosť páchatel'a recidivistu	97
V. OBETE KRIMINALITY	101
A. Vznik a vývoj viktimológie	101
B. Základné pojmy viktimológie	103
1. Obeť	103
2. Poškodený	104
3. Viktimológia	105
4. Viktimita	107
5. Viktimácia	109
6. Primárna a sekundárna viktimácia	110
7. Ujma spôsobená obeti	111

C. Typológia obetí	112
D. Viktimologický výskum	115
1. Národný výskum viktimácie trestnou činnosťou (National Crime Victimization Survey)	116
2. Výskum trestnej činnosti v Británii (British Crime Survey)	117
3. Medzinárodný výskum obetí trestnej činnosti (International Crime Victim Survey)	118
E. Viktimologická prevencia	121
F. Pomoc obetiam kriminality	122
1. Laická pomoc	124
2. Odborná psychologická pomoc	125
3. Odborná sociálna pomoc	125
4. Odborná právna pomoc	126
VI. KRIMINOLOGICKÝ VÝSKUM	129
A. Predvedecké a vedecké poznanie	129
B. Veda, jej komponenty a znaky	130
C. Formy výskumnej práce	132
1. Vedecký fakt	134
2. Vedecký problém	135
3. Vedecká hypotéza	136
4. Vedecká teória	138
D. Organizácia výskumnej práce	141
1. Projekt kriminologického výskumu	141
2. Štandardná štruktúra projektu výskumnej úlohy	142
E. Metódy kriminologického výskumu	146
1. Pozorovanie	147
2. Dopytovanie	149
3. Dokumentárna metóda	154
VII. KRIMINOLOGICKÉ PROGNÓZOVANIE	157
A. Prognóza ako druh vedeckého predvídania	157
1. Dĺžka časového horizontu prognóz	160
2. Teritoriálny rozsah prognóz	160
3. Predmetná oblasť prognóz	161
4. Účel prognóz	161
B. Metodika a metódy kriminologického prognózovania ..	161
1. Analógia	165
2. Extrapolácia	166

3. Expertné metódy	167
C. Expertné metódy vypracovania prognóz	176
1. Delfská metóda	176
2. Brainstorming	181
D. Heuristické metódy	182
E. Štatistické metódy	183
F. Metódy overovania prognóz.	183
1. Priame overovanie.	184
2. Nepriame overovanie	184
3. Overovanie oponentom (oponentmi).	185
4. Overovanie superexpertom	185
5. Overovanie argumentáciou ad absurdum	185
G. Presnosť prognóz vývoja kriminality	186
H. Interpretácia prognóz vývoja kriminality	187
 VIII. KONTROLA KRIMINALITY	 193
A. Kontrola kriminality, jej chápanie a potreba	193
B. Trestná represia pri kontrole kriminality	196
C. Prevencia pri kontrole kriminality	200
1. Prevencia kriminality a súvisiace pojmy	200
2. Klasifikácia prevencie kriminality	202
D. Prevencia a prognózovanie kriminality	207
E. Limity prevencie kriminality	209
F. Teoreticko-metodické aspekty realizácie prevencie kriminality	211
G. Hodnotenie preventívnych aktivít	212
H. Presun kriminality	216
I. Medzinárodný kontext a stav prevencie kriminality v Slovenskej republike	217
1. Medzinárodný kontext prevencie kriminality.	217
2. Systém prevencie kriminality v Slovenskej republike	220

OSOBITNÁ ČASŤ

I. NÁSILNÁ KRIMINALITA	229
A. Agresológia – multidisciplinárny prístup k chápaniu násilia	229
1. Základné pojmy	229
2. Teórie agresivity	232
B. Fenomenológia násilnej kriminality a jej psychologické aspekty	235
1. Vražda	235
2. Vražda novonarodeného dieťaťa matkou	238
3. Ublíženia na zdraví	238
4. Ďalšie násilné trestné činy	239
C. Všeobecné zásady pri posudzovaní páchatel'ov násilnej trestnej činnosti	241
D. Prevencia násilnej kriminality	243
II. MAJETKOVÁ KRIMINALITA	247
A. Pojem majetkovej kriminality	247
B. Podiel majetkovej kriminality na trestnej činnosti	248
C. Príčiny a páchatelia majetkovej kriminality	250
D. Prevencia majetkovej kriminality	256
III. MRAVNOSTNÁ KRIMINALITA	261
A. Charakteristika mravnostnej kriminality	262
B. Výskyt mravnostnej kriminality	263
C. Páchatelia mravnostnej kriminality	265
D. Pornografia, prostitúcia a s nimi súvisiaca trestná činnosť	271
1. Pornografia	271
2. Prostitúcia	273
E. Súdnoznalecká expertíza a mravnostná kriminalita	275
F. Nápravnov'ychovné a terapeutické opatrenia	277
G. Prevencia mravnostnej kriminality	279
IV. HOSPODÁRSKA KRIMINALITA	283
A. Charakteristika hospodárskej kriminality	283

B. Fenomenológia hospodárskej kriminality	290
1. Stav hospodárskej kriminality	290
2. Štruktúra hospodárskej kriminality	293
3. Dynamika hospodárskej kriminality	294
4. Typickí páchatelia	296
C. Etiológia kriminality	297
D. Prevencia kriminality	302
V. DROGOVÁ KRIMINALITA	305
A. Vymedzenie pojmov	305
B. Krátky historický exkurz	316
C. Súčasná tvorba a štruktúry drogovej politiky	318
D. Drogová problematika ako politikum	320
E. Klinické účinky psychoaktívnych látok	322
F. Psychoaktívne látky a kriminalita	324
G. Situácia z pohľadu štatistiky	328
1. Alkohol	328
2. Omamné a psychotropné látky	330
3. Kanabinoidy (marihuana, hašiš)	332
4. Stimulancia amfetamínové typu (extáza, pervitín)	333
5. Kokaín	335
6. Opioidy (heroín, morfín, buprenorfín, metadon)	336
7. Sedatíva a hypnotiká (lieky na spanie a upokojenie)	338
8. Halucinogény (LSD, lysohlávky)	339
9. Prchavé látky – inhalanty	339
H. Opatrenia na redukcii kriminality súvisiacu s psychoaktívnymi látkami (tabak, alkohol, omamné a psychotropné látky)	340
1. Prevencia kriminality	340
2. Právna úprava drogovej kriminality v Slovenskej republike	341
VI. POČÍTAČOVÁ KRIMINALITA	349
A. Vymedzenie počítačovej kriminality	349
B. Počítačová kriminalita v trestnoprávnom význame	354
C. Spôsoby páchania počítačovej kriminality	355
D. Metódy prenikania do počítačových systémov	360
E. Páchatelia počítačovej kriminality	361

F. Následky a škody spôsobené počítačovou kriminalitou .	365
G. Kriminogénne faktory počítačovej kriminality.	367
H. Prevencia počítačovej kriminality	369
VII. ORGANIZOVANÁ KRIMINALITA	377
A. Pojem a charakteristika organizovanej kriminality	377
B. Vznik a spoločenské príčiny organizovanej kriminality	
vo svete	382
1. Taliansky organizovaný zločin.	383
2. Čínsky organizovaný zločin.	384
3. Japonský organizovaný zločin.	384
4. Americký organizovaný zločin	385
5. Organizovaný zločin v krajinách bývalého Zväzu	
sovietskych socialistických republík (ZSSR)	386
6. Ďalšie zločinecké organizácie	388
C. Organizovaná kriminalita a jej prejavy	
v Slovenskej republike	389
1. Nelegálny obchod s drogami	391
2. Hospodárska kriminalita.	392
3. Nelegálna migrácia	393
4. Výpalníctvo (racketeering)	393
5. Obchodovanie s ľuďmi	393
6. Násilná trestná činnosť	394
7. Nelegálny obchod so zbraňami, výbušninami	
a rádioaktívnym materiálom	394
8. Korupcia	394
9. Krádeže motorových vozidiel	395
D. Prevencia a kontrola organizovanej kriminality.	395
E. Medzinárodná spolupráca	399
ZÁVER	403